

ภาคผนวก 7

ข้อมูลสัมภาษณ์หอการค้าจังหวัด

หอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน : หน้า 151

หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ : หน้า 153

หอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี : หน้า 155

หอการค้าจังหวัดระนอง : หน้า 157

หอการค้าจังหวัดเชียงราย : หน้า 159

วัน เดือน ปี	31 สิงหาคม 2557	เวลา	14.00–15.30 น.
สถานที่	ร้านกาแฟ Blank Ant Coffee ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน		
ผู้ให้ข้อมูล	คุณธนิต ไทยตรง	ตำแหน่ง	ประธานหอการค้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน
เรื่อง	การค้าการขนส่งชายแดนไทย-พม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน		

สภาพการค้าการขนส่งชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจุดผ่อนปรนการค้า จำนวน 5 จุด ประกอบด้วย จุดผ่อนปรนช่องทางบ้านห้วยผึ่ง จุดผ่อนปรนบ้านน้ำเพียงดิน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จุดผ่อนปรนช่องทางห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม จุดผ่อนปรนช่องทางบ้านเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง และจุดผ่อนปรนช่องทางบ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จุดผ่อนปรนทั้ง 5 จุดเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า สินค้าที่ส่งออกสำคัญ ได้แก่ เบียร์ น้ำมันพืช รองเท้า และสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าที่นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ โค-กระบือ มีชีวิต พืชผลเกษตร อาทิ งาม พริกแห้ง

สภาพการเมืองบริเวณแนวชายแดนไทย-พม่า

ปัจจุบันตามแนวชายแดนแทบจะไม่มีปะทะกัน ที่มีเป็นเพียงส่วนน้อยที่การต่อรองผลประโยชน์กับชนกลุ่มน้อยยังไม่ลงตัว ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากพม่าให้ความสำคัญกับการร่วมมือทางเศรษฐกิจมากขึ้น มีการเปิดประเทศมากขึ้น ในส่วนของปัญหาเสพติดนั้นในปัจจุบันพบน้อยมาก เนื่องจากการปราบปรามอย่างเข้มงวดของรัฐบาลของทั้งสองประเทศ

ปัญหาและอุปสรรคของการค้าการขนส่ง

ในการผลักดันให้จุดผ่อนปรนช่องทางห้วยต้นนุ่นให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร จำเป็นต้องมีการพัฒนาเส้นทางเข้าสู่ห้วยต้นนุ่น (ถนนสายขุนยวม-ห้วยต้นนุ่น) แต่เนื่องจากถนนช่วงนี้อยู่ในพื้นที่ป่าไม้ในเขตอนุรักษ์ ซึ่งต้องนำเรื่องเข้า ครม. เพื่อพิจารณา จึงทำให้เกิดความล่าช้า ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มผู้ประกอบการค้าในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ทำหนังสือขอให้คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) นำเรื่องดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาอีกครั้ง

นโยบายของรัฐที่มีผลต่อการค้าการขนส่งชายแดน

รัฐบาลไทยและพม่าให้ความสำคัญกับการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ โดยทั้งไทยและพม่าเห็นชอบในยกระดับจุดผ่อนปรนช่องทางห้วยต้นนุ่นให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรห้วยต้นนุ่น (ยังไม่มีข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร) ซึ่งแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จนั้นมีสูง เนื่องจากสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) นอกจากนี้ยังเคยมีการผลักดันเพื่อปรับปรุงเส้นทางการขนส่งเข้าสู่จุดผ่อนปรนช่องทางบ้านห้วยผึ่ง ซึ่งโครงการดังกล่าวได้ถูกคัดค้าน

จากสำนักงานความมั่นคงแห่งชาติ โดยเกรงว่าจะเป็นเส้นทางในการขนส่งยาเสพติดจากพม่ามายังไทย แต่อย่างไรก็ตามถนนดังกล่าวก็สามารถสร้างจนแล้วเสร็จได้ในที่สุด

จุดผ่อนปรนช่องทางห้วยต้นนุ่นถือเป็นจุดผ่อนปรนที่มีศักยภาพมากที่สุดของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยอุตสาหกรรมที่จะได้ประโยชน์จากการเปิดจุดผ่านแดนถาวรแห่งใหม่ คือ อุตสาหกรรมในจังหวัดลำพูนและจังหวัดเชียงใหม่ การเปิดจุดผ่านแดนถาวรนี้จึงเป็นการขยายฐานการค้าส่งของสินค้ามายังจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แนวโน้มการค้าการขนส่งชายแดน

เนื่องจากสถานการณ์ด้านประเทศพม่าเริ่มคลี่คลาย กอปรการดำเนินในด้านต่างๆ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อาทิ การปรับปรุงเส้นทางจุดผ่อนปรนช่องทางห้วยต้นนุ่น ทำให้การคมนาคมมีความสะดวกมากขึ้น รวมถึงการผลักดันให้จุดผ่อนปรนช่องทางห้วยต้นนุ่นให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร ล้วนส่งผลให้มูลค่าการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพิ่มมากขึ้น

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

1. รัฐบาลไทยควรให้ความสำคัญและผลักดันการยกระดับจุดผ่อนปรนให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรอย่างจริงจัง เนื่องจากปัญหาการนำเข้า-ส่งออกผ่านจุดผ่อนปรนมักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องกฎระเบียบการนำเข้า-ส่งออกสินค้าบางอย่างที่ไม่ตายตัว และไม่เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน

2. การยกระดับจุดผ่อนปรนช่องทางห้วยต้นนุ่นเป็นจุดผ่านแดนถาวรจะส่งผลดีต่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะจากจุดดังกล่าวเมื่อเข้าไปฝั่งพม่าประมาณ 200 กิโลเมตรจะเป็นชายหาดที่มีความสวยงามและเมื่อรวมระยะทางแล้วพบว่าภาคเหนือของไทยสามารถเดินทางไปชายหาดได้เร็วกว่าการเดินทางมายังชายหาดทางภาคตะวันออกและภาคใต้ของไทย นอกจากนี้ผู้ประกอบการกิจการสายการบินยังมีแนวคิดที่จะเปิดให้บริการเที่ยวบิน เนปิดอร์-ลอยก่อ-แม่ฮ่องสอน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3. ควรมีการสร้างสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำสาละวินที่บ้านแม่สามแลบ เนื่องจากมีระยะทางห่างจากพม่าเพียง 40 กิโลเมตร ซึ่งจะเชื่อมโยงจากโครงการเจาะอุโมงค์ จากเชียงใหม่มาแม่ฮ่องสอน ที่มีระยะทางไม่ถึง 100 กิโลเมตร ซึ่งการสะพานดังกล่าวจะทำให้ประเทศไทยได้เปรียบอย่างมากในระบบโลจิสติกส์สู่ภาคตะวันตก

วัน เดือน ปี	10 กันยายน 2557	เวลา	14.00–15.30 น.
สถานที่	สำนักงานใหญ่ บริษัท ชัยพัฒนาขนส่งเชียงใหม่ จำกัด 107/2-3 หมู่ 4 ตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่		
ผู้ให้ข้อมูล	คุณสมชาย ทองคำคุณ	ตำแหน่ง	รองประธานหอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ชัยพัฒนา ขนส่งเชียงใหม่ จำกัด
เรื่อง	การค้าและการขนส่งชายแดนไทย-พม่า จังหวัดเชียงใหม่		

สภาพการค้าการขนส่งชายแดน

จุดผ่อนปรนการค้าทั้งสองแห่งของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ จุดผ่อนปรนช่องทางก๊วผาวอก และจุดผ่อนปรนช่องทางหลักแต่ง ถูกระงับการเข้า-ออก เนื่องจากปัญหาความมั่นคง ส่งผลให้ผู้ประกอบการค้าต้องไปส่งสินค้าผ่านชายแดนที่แม่สาย ทำให้ต้นทุนการขนส่งสินค้าอยู่ที่ประมาณกิโลเมตรละ 30 บาท ในแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดเชียงใหม่มีแผนในการผลักดันให้จุดผ่อนปรนช่องทางก๊วผาวอกเป็นจุดผ่านแดนถาวร เส้นทางเข้าถึงจุดผ่อนปรนทั้งสองมีความสะดวกสบายและสามารถใช้การได้ดี โดยเฉพาะจุดผ่อนปรนช่องทางก๊วผาวอก ซึ่งหากมีการเปิดจุดผ่านแดนถาวรที่ก๊วผาวอก ควรมีการปรับปรุงระบบการขนส่งทางราง เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่มีระบบรางเข้าถึง สามารถขนส่งสินค้าจากภาคกลางซึ่งเป็นที่ตั้งของนิคมสำคัญต่างๆ ได้ในต้นทุนต่ำ แต่เนื่องจากยังไม่มีมีการพัฒนาระบบการขนส่งทางรางอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น สินค้ามาไม่ตรงเวลา สินค้าเกิดความชำรุดเสียหาย ทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงใช้รถบรรทุกในการขนส่งสินค้า แม้จะต้นทุนที่สูงกว่าและขนส่งได้ปริมาณที่น้อยกว่า

สภาพการเมืองบริเวณแนวชายแดนไทย-พม่า

สถานการณ์ทางการเมืองภายในพม่ามีแนวโน้มสงบลง เนื่องจากรัฐบาลพม่าได้มีการเจรจากับชนกลุ่มน้อยในหลายพื้นที่ อย่างไรก็ตามการปิดจุดผ่อนปรนช่องทางก๊วผาวอกและช่องทางหลักแต่งทำให้ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่สูญเสียผลประโยชน์อย่างมากยังมีปัญหาการสูญเสียผลประโยชน์ของผู้ประกอบการบางส่วน

ปัญหาและอุปสรรคของการค้าการขนส่ง

1. เส้นทางคมนาคมในบริเวณจุดผ่อนปรนบางช่วงยังมีความไม่สะดวก
2. ปัญหาความมั่นคงและปัญหาอาชญากรรม ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นโยบายของรัฐที่มีผลต่อการค้าการขนส่งชายแดน

จังหวัดเชียงใหม่มีนโยบายในการยกระดับจุดผ่อนปรนช่องทางก๊วผาวอกให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร รวมถึงการเปิดจุดผ่อนปรนช่องทางหลักแต่ง เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนของจังหวัดเชียงใหม่ และการค้าชายแดนไทย-พม่าให้มากขึ้น โดยจุดผ่อนปรนช่องทางก๊วผาวอกเป็นจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพสูง มีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง กล่าวคือ ห่างจากเมืองตองยีเมืองเอกราชานเพียง 150 กิโลเมตร นับเป็นเส้นทางคมนาคมที่สั้นและสะดวกที่สุด สามารถเชื่อมโยงการค้าสู่เมืองมัณฑะเลย์ หรือส่งออกไปด่านทามู สู่ประเทศอินเดียและบังกลาเทศ ซึ่งอาจมีผู้ประกอบการบางส่วนย้ายมาใช้เส้นทางดังกล่าวในการทำการค้าและขนส่งสินค้า

แนวโน้มการค้าการขนส่งชายแดน

ปัจจุบันจังหวัดเชียงใหม่ มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง โดยเฉพาะเรื่องการท่องเที่ยว ดังนั้นหากมีจุดผ่านแดนถาวรเกิดขึ้น เท่ากับว่าเป็นการเปิดเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ ที่เชื่อมโยงเชียงใหม่กับแหล่งท่องเที่ยวของประเทศพม่า และประเทศจีนตอนใต้ โดยเฉพาะจุดผ่อนปรนช่องทางก๊วผาวอก ที่สามารถเดินทางสะดวกจากตัวเมืองเชียงใหม่ และใกล้กับเมืองท่องเที่ยวของพม่า เช่น ลอยก้อ เนปิดอร์ เป็นต้น อันจะส่งผลให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยว รวมทั้งยังส่งผลให้มูลค่าการค้าการขนส่งเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

1. ควรพัฒนาเส้นทางคมนาคมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการการค้าการขนส่ง นอกจากนี้ควรมีการพัฒนารูปแบบของการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการค้าและการขนส่ง
2. รัฐบาลควรกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศให้มีความชัดเจน โดยมองผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ

วัน เดือน ปี	24 กันยายน 2557	เวลา	10.00–12.00 น.
สถานที่	หอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี อาคารองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี		
ผู้ให้ข้อมูล	คุณปัญญา วุฒิประจักษ์	ตำแหน่ง	รองประธานหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี
เรื่อง	การค้าและการขนส่งชายแดนไทย-พม่า จังหวัดกาญจนบุรี		

สภาพการค้าการขนส่งชายแดน

ในปัจจุบันแม้ว่าพม่าจะปิดช่องทางด่านพระเจดีย์สามองค์ แต่ก็กั้นโลมให้ประชาชนของทั้งสองประเทศทำการค้าระหว่างกันได้ทุกวันในเวลา 06.00–07.00 น. ส่วนของจุดผ่านแดนถาวรบ้านพุน้ำร้อน แม้ว่าจะเปิดให้ประชาชนของทั้งสองประเทศสามารถทำการค้าและการขนส่ง แต่ทางการพม่าไม่อนุญาตให้รถของฝ่ายไทยผ่านเข้าไปยังเขตพม่า ในปัจจุบันหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้พยายามทำความเข้าใจความตกลงกับพม่าเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว เพื่อให้รถของไทยสามารถเข้าไปยังเขตพม่าถึงเมืองทวาย และรถของพม่าสามารถเข้ามายังไทยได้ถึงพื้นที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี

เส้นทางการค้าบริเวณด่านพระเจดีย์สามองค์–พญาตองซู เป็นเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยคาดว่าจะการก่อสร้างเส้นทางจากเมืองพญาตองซูไปยังเมืองตาดูไชยัสของพม่าจะแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2558 ซึ่งอาจจะมีการเปิดจุดผ่านแดนแห่งใหม่ ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับด่านพระเจดีย์สามองค์ มีพื้นที่ประมาณ 6,000 ไร่ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเขตแดนระหว่างไทยกับพม่า ซึ่งขณะนี้ยังไม่ได้ข้อยุติ

สภาพการเมืองบริเวณแนวชายแดนไทย-พม่า

บริเวณฝั่งตรงข้ามจุดผ่อนปรนด่านพระเจดีย์สามองค์ และชายแดนพม่าบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านพุน้ำร้อนอยู่ในปกครองของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union หรือ KNU) ซึ่งการลงทุนภายในพื้นที่ดังกล่าวต้องขออนุญาตจากรัฐบาลพม่าและสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง โดยที่สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าสัมปทาน ส่วนรัฐบาลพม่าจะได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบของภาษี ในปัจจุบันทั้งสองฝ่ายมีการเจรจาข้อตกลงหยุดยิงเรียบร้อยแล้ว ซึ่งกลุ่มผู้ประกอบการค้าในจังหวัดกาญจนบุรีเชื่อว่าในระยะเวลา 1–2 ปีนี้ จะไม่มีปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่าและสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงในบริเวณชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี อย่างไรก็ตามการยังไม่ได้ข้อสรุปการปักปันเขตแดนไทย-พม่าที่ชัดเจน ส่งผลให้ต้องกันพื้นที่และควบคุมการพัฒนาในบริเวณจุดผ่านแดนด่านพระเจดีย์สามองค์ไม่ให้กระทบต่อการปักปันเขตแดนในอนาคต

ปัญหาและอุปสรรคของการค้าการขนส่ง

1. มีการเรียกเก็บค่าก๊อ (ค่าผ่านทาง, ส่วย) ในฝั่งพม่า ซึ่งทำให้ต้นทุนการขนส่งสูง โดยประเด็นดังกล่าวเป็นปัญหาภายในของประเทศพม่าแต่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการค้าการขนส่งของประเทศไทย
2. ปัญหาความขัดแย้งภายในพม่าส่งผลต่อการค้าการขนส่งบริเวณจุดผ่านแดนเป็นอย่างมาก กล่าวคือในปี พ.ศ. 2550 รัฐบาลพม่าประกาศปิดจุดผ่านแดนด้านพระเจดีย์สามองค์ เนื่องจากตำรวจตระเวนชายแดนไทย 2 นาย ถูกทางการพม่าจับตัวไป เพราะเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ความขัดแย้งภายในของพม่าโดยไม่ได้ตั้งใจ นำไปสู่การปิดด่านในเวลาต่อมา ส่งผลให้การค้าการขนส่งชายแดนไทย-พม่าบริเวณนี้ซบเซาลงอย่างมาก แม้ว่ารัฐบาลพม่าจะอนุญาตให้ทำการค้าการขนส่งได้ในช่วงเวลา 06.00–07.00 น. ของทุกวัน แต่ระยะเวลาดังกล่าวยังไม่เพียงพอในการทำ การค้าการขนส่ง
3. การที่จุดผ่านแดนเจดีย์สามองค์มีสถานะเป็นจุดผ่อนปรนและจุดผ่านแดนชั่วคราว ซึ่งหน่วยงานความมั่นคงมีอำนาจสูงสุดในการเข้า-ออกของบุคคล ยานพาหนะ และสินค้า ทำให้การนำเข้า-ส่งออกสินค้าต้องเสียเวลาในการตรวจตราสินค้าจากหน่วยงานดังกล่าว สำหรับช่องทางการค้าบ้านพุน้ำร้อน แม้ว่าจะมีสถานะเป็นจุดผ่านแดนถาวรแล้ว แต่อาคารสถานที่อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง ในปัจจุบันใช้สำนักงานชั่วคราว ซึ่งอยู่ด้านหลังของสำนักงานหน่วยงานความมั่นคง การนำเข้า-ส่งออกสินค้าต้องผ่านขั้นตอนการตรวจตราจากหน่วยงานความมั่นคงเช่นเดียวกัน

แนวโน้มการค้าการขนส่งชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

หากมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคตจะส่งผลให้สามารถขยายการค้าและการลงทุน เพิ่มมูลค่าการค้าและการขนส่งชายแดนไทย-พม่าในจังหวัดกาญจนบุรี มีการเชื่อมโยงการผลิตกับแรงงานพม่า รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามแนวชายแดน จะส่งผลให้จังหวัดกาญจนบุรีสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคตะวันตกในอนาคต

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

1. ควรมีการเจรจาการนำเข้า-ส่งออกสินค้าอย่างเป็นทางการกับพม่า เพื่อให้ผู้ประกอบการค้าชาวไทยสามารถเดินทางเข้าไปในประเทศพม่าได้ถึงเมืองทวาย และให้ผู้ประกอบการค้าชาวพม่าสามารถเดินทางเข้ามายังประเทศไทยได้ถึงอำเภอเมืองกาญจนบุรี
2. ควรเร่งผลักดันจุดผ่อนปรนชั่วคราวด้านพระเจดีย์สามองค์เป็นจุดผ่านแดนถาวร และย้ายมายังบริเวณพื้นที่ 6,000 ไร่ เนื่องจากพื้นที่จุดผ่อนปรนด้านพระเจดีย์สามองค์ในปัจจุบันมีปัญหาเรื่องเส้นแบ่งเขตแดนซึ่งยังตกลงกับพม่าไม่ได้ข้อยุติ

วัน เดือน ปี	5 พฤษภาคม 2558	เวลา	9.00–11.00 น.
สถานที่	โรงแรม Le Ranong Bristol Hotel ถนนท่าเมือง อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง		
ผู้ให้ข้อมูล	คุณสุตาพร ยอดพินิจ คุณยงยศ อนันต์ธนา คุณจิรวัดน์ ต้นสุขเมธ คุณธีระพล ชลิตราพงศ์	ตำแหน่ง	ประธานหอการค้าจังหวัดระนอง กรรมการ ด้านการขนส่งชายแดน กรรมการหอการค้า กรรมการหอการค้า
เรื่อง	การค้าและการขนส่งชายแดนไทย-พม่า ณ จุดผ่านแดนถาวรจังหวัดระนอง		

สภาพการค้าชายแดนในปัจจุบัน

การค้าชายแดนจังหวัดระนองใช้การขนส่งทางเรือเป็นหลัก โดยมูลค่าการค้ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปูนซีเมนต์ที่มีการส่งออกเป็นจำนวนมากตามความต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศพม่า โดยเส้นทางการขนส่งได้แก่ ระนอง-มะริด-ทวาย-ย่างกุ้ง-ปะจัน-ชิตเวย์-ยะไข่ โดยหากเป็นสินค้าบริโภคมักจะส่งถึงแค่เมืองย่างกุ้งเพราะเป็นแหล่งกระจายสินค้าใหญ่สุดของพม่า ส่วนปูนซีเมนต์นั้นจะสามารถส่งไปไกลถึงเมืองยะไข่ได้ในแต่ละเดือนมีการส่งออกปูนซีเมนต์มากถึง 7-8 หมื่นตัน

สำหรับรูปแบบการค้าระดับชาวบ้านมักจะเป็นการค้ากับเมืองฝั่งตรงข้ามนั่นคือ เมืองเกาะสอง เขตตะนาวศรี ซึ่งปัจจุบันทางฝั่งไทยได้อนุญาตให้เรือพม่าเข้ามาจอดเทียบได้ในฝั่งไทย จึงทำให้การค้าระดับชาวบ้านมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีสินค้าที่ส่งออกไปยังแท่นขุดเจาะกลางทะเลที่อ่าวมะตะมะ โดยส่งออกที่ทำเรือระนองของการท่าเรือแห่งประเทศไทย

การค้าชายแดนมีลักษณะเปลี่ยนไป เนื่องจากผู้ประกอบการในพม่าหันไปติดต่อค้าขายกับบริษัทผู้ผลิตโดยตรง ผู้ประกอบการค้าชายแดนจังหวัดระนองซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ปลายน้ำของอุตสาหกรรมจึงถูกลดบทบาทลง จากผู้ขายกลายเป็นนายหน้าในการติดต่อค้าขาย ผู้ประกอบการค้าที่ยังคงค้าขายได้อยู่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่นกับทางผู้ประกอบการค้าในฝั่งพม่า

การขนส่งชายแดน

ด้วยจุดผ่านแดนถาวรจังหวัดระนองอยู่ห่างจากแหล่งกระจายสินค้าซึ่งอยู่ในบริเวณกรุงเทพและปริมณฑลมาก การขนส่งต้องอาศัยทางถนน คือ ทางหลวงหมายเลข 4 เป็นหลัก จึงทำให้ต้นทุนค่าขนส่งค่อนข้างสูง แต่อย่างไรก็ตามจุดผ่านแดนถาวรมีข้อได้เปรียบในเรื่องการขนส่งทางเรือซึ่งสามารถขนส่งได้ในครั้งละมากๆ ซึ่งมีค่าขนส่งค่อนข้างต่ำ

เรือที่ใช้ขนส่งส่วนใหญ่จะเป็นเรือสินค้าเทกอง (Bulk) มักจะไปจอดเทียบท่าที่ทำเรือของเอกชนบริเวณเขานางหงส์ ในอำเภอเมือง แต่หากเป็นเรือขนถ่ายสินค้าอุปโภคบริโภคขนาดเล็กที่

ขนส่งสินค้าไปยังเมืองที่อยู่ใกล้ๆ เช่น เมืองมะริด หรือเมืองทวาย และเรือประมงจับปลามักจะมาจอดเทียบท่าทำเรือสะพานปลาเป็นหลัก นอกจากนี้การค้าชายแดนพม่ายังมีเรือขนส่งสินค้าประเทศคู่สินค้า โดยขนส่งที่ทำเรือระนอง ประมาณอาทิตย์ละประมาณ 70-80 ตู้ ซึ่งเรือหนึ่งลำสามารถบรรทุกได้ประมาณ 300 ตู้ สินค้าตู้ทั้งหมดจะไปขึ้นที่เมืองย่างกุ้ง จัดการบริหารงานโดยบริษัท NCL

สถานการณ์การเมือง

การเมืองค่อนข้างสงบเนื่องจากพื้นที่เมืองเกาะสอง เขตตะนาวศรี เป็นเขตการปกครองของพม่า ไม่ใช่พื้นที่ของชนกลุ่มน้อย และในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมากการเมืองภายในพม่ามีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การเมืองบริเวณเกาะสองดีขึ้นตามไปด้วย

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ระบบการเงินของพม่ายังไม่เป็นมาตรฐานสากล ทำให้ไม่สามารถชำระค่าสินค้าด้วยระบบ LC การจ่ายเงินต้องใช้ระบบ “โปยกั๊ว” ซึ่งเป็นระบบที่ต้องใช้ความไว้วางใจเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้ประกอบการค้าหน้าใหม่เข้ามาค้าขายในระบบการค้าชายแดนยากมาก
2. อัตราแลกเปลี่ยนพม่ายังไม่มีระบบที่ชัดเจน ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน อัตราแลกเปลี่ยนมักจะขึ้นลงโดยไม่มีเหตุผล จึงทำให้ผู้ประกอบการค้าชายแดนมีความเสี่ยงต่อการค้าเป็นอย่างมาก
3. โครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากการขนส่งในจังหวัดระนองมีข้อเสียตรงการขนส่งทางบกซึ่งมีต้นทุนที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นหากมีการลดต้นทุนค่าขนส่งทางบก เช่น การตัดถนนใหม่ จากอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มายังระนองโดยตรง หรือการปรับปรุงถนนจากอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพรมายังอำเภอเมืองระนอง จะช่วยลดต้นทุนค่าขนส่งเป็นอย่างมาก

วัน เดือน ปี	6 สิงหาคม 2558	เวลา	12.00–13.00 น.
สถานที่	หอการค้าอำเภอแม่สาย (โรงแรมแม่โขง เดลต้า บูติก) ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย		
ผู้ให้ข้อมูล	คุณผกายมาศ เวียร์รา	ตำแหน่ง	รองประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย ฝ่ายการค้าชายแดนอำเภอแม่สาย
เรื่อง	การค้าการขนส่งชายแดนไทย-พม่า อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย		

สภาพการค้าชายแดน

การค้าชายแดนยังคงใช้เงินสดเป็นหลัก ปัจจุบันมีสถาบันการเงินให้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างเงินบาทกับเงินจ๊าต โดยอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนที่เมืองย่างกุ้ง ซึ่งประกาศในช่วงตอนบ่ายของวันทำการ ทำให้สินค้าที่ซื้อขายแล้วยังไม่สามารถขนส่งไปได้จนกว่าจะมีการชำระเงินเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การจราจรข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 1 ติดขัด สินค้าที่นำเข้าไปยังพม่าผ่านสะพานข้ามแม่สายที่ 1 ต้องเสียภาษีท้องถิ่นร้อยละ 3 เมื่อขนส่งเข้าไปถึงเมืองหมากยางจะต้องเสียภาษีอีกครั้งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับพิกัดประเภทสินค้า

สภาพการขนส่งชายแดน

การขนส่งมีทั้งรถบรรทุกขนาดใหญ่โดยขนส่งผ่านสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 และรถบรรทุกขนาดเล็ก เช่น รถตู้ รถสกายแล็บ (ซึ่งมีอยู่ประมาณ 400 คัน) ขนส่งผ่านสะพานแม่น้ำสายแห่งที่ 1 เมื่อเสียภาษีแล้วสินค้าจะถูกนำไปเก็บรักษาที่โกดังในเมืองท่าขี้เหล็กซึ่งส่วนใหญ่เป็นห้องแถวขนาดเล็ก หลังจากนั้นจึงจะกระจายไปตามเมืองต่างๆ เช่น เชียงตุง เชียงราบ ตองยี เมืองสาต

เส้นทางการขนส่งที่สำคัญ คือ ท่าขี้เหล็กไปยังท่าเดื่อซึ่งเป็นทางแยก ทางขวาไปเมืองเชียงราบ ทางซ้ายไปเมืองเชียงตุง จากเชียงตุงสามารถขนส่งไปยังตองยี เส้นทางจากท่าขี้เหล็กถึงเชียงตุงสามารถใช้การได้ดี แต่จากเชียงตุงไปตองยีเส้นทางลำบากเนื่องจากตัดผ่านภูเขาสูง บางช่วงเป็นลูกรัง จึงใช้เวลานานมากในการขนส่ง โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ทำให้ต้นทุนค่าขนส่งสูงเพื่อให้สินค้านี้ต้นทุนต่ำพอค้าจึงมักแจ้งราคาและคุณภาพสินค้าต่ำกว่าความเป็นจริง เพื่อเสียภาษีในอัตราที่ต่ำเพื่อชดเชยกับค่าขนส่งที่สูง นอกจากนี้ยังมีเส้นทางอื่นๆ ที่อยู่ในเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยซึ่งใช้ขนส่งสินค้าในกรณีเร่งด่วน

ในกรณีสินค้านี้มีความต้องการเร่งด่วนและมีมูลค่าสูงนิยมขนส่งทางอากาศจากกรุงเทพฯ มายัง เชียงราย และขนส่งทางถนนไปยังชายแดนแม่สายต่อไปยังท่าขี้เหล็ก จากนั้นขนส่งโดยเครื่องบินไปยังเมืองปลายทาง ซึ่งสะดวกเนื่องจากท่าขี้เหล็กมีสายการบินไปยังเมืองสำคัญต่าง ๆ ในพม่าถึง 8 สายการบินซึ่งวิธีนี้สามารถลดขั้นตอนทางศุลกากร ทำให้ใช้เวลาขนส่งน้อยกว่าผ่านเมืองย่างกุ้ง

ปัญหาและอุปสรรค

1. แม้ว่าปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยจะอนุญาตบุคคลสามารถนำเงินไทยติดตัวเข้า-ออกชายแดน จากเดิมครั้งละไม่เกิน 5 แสนบาทเป็นครั้งละไม่เกิน 2 ล้าน ในกรณีที่มีเงินไม่เกิน 5 แสนสามารถแจ้งที่ด่านพรมแดนได้ แต่เนื่องจากการจ่ายเงินในการค้าชายแดนใช้ระบบเงินสด (โปยก้วน) ทำให้มีเงินสะสมอยู่ในอำเภอแม่สายเป็นจำนวนมหาศาล จึงเป็นที่พึงเล็งของหน่วยงานต่างๆ เช่น ปปช. ปปง. และหน่วยงานความมั่นคง
2. ระบบการเงินในพม่ายังไม่เป็นมาตรฐาน การค้ายังใช้เงินสดในการแลกเปลี่ยน ซึ่งต้องใช้ความเชื่อใจเป็นอย่างมาก
3. เส้นทางการค้าขนส่งฝั่งพม่ามีความยากลำบาก ทำให้สินค้าไทยมีต้นทุนค่าขนส่งค่อนข้างสูง จึงเป็นอุปสรรคในการแข่งขันกับสินค้าจีนที่มาจากชายแดนเมืองรุ่ยลี่ซึ่งมีราคาถูกกว่า
4. การจำกัดสินค้านำเข้าบางประเภท

แนวโน้มการค้าชายแดนการขนส่งชายแดน

การค้าชายแดนบริเวณแม่สายมีความคึกคักและมูลค่าการค้าสูงสุด ในช่วงปี 2547-2548 ซึ่งอยู่ภายใต้รัฐบาลของพลเอกชินยุทธ์ โดยได้ทำข้อตกลงกับกลุ่มว่าแดงอนุญาตให้เส้นทางจากเชียงตุงไปเมืองลา หรือเส้นทาง R3B ไปยังชายแดนจีน และให้สิทธิแก่กลุ่มว่าแดงในการเก็บค่าผ่านทาง ส่งผลให้ประเทศไทยมีการพัฒนาด่านพรมแดนสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 เพื่อรองรับปริมาณการค้าที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งจากพม่าและจีน แต่เมื่อพลเอกชินยุทธ์หมดอำนาจลง จากการปฏิวัติ พ.ศ. 2549 ส่งผลให้มีการปิดชายแดนเมืองลา และไม่อนุญาตให้รถบรรทุกวิ่งเพื่อขนส่งสินค้า ปริมาณสินค้าของแม่สายจึงลดลงและทรงตัวจนถึงปัจจุบัน จะเพิ่มขึ้นบ้างในช่วงที่ด่านแม่สอดปิด อย่างไรก็ตามปัจจุบันลาวและพม่าได้ก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่เมืองเชียงกและเมืองเชียงลาบ ซึ่งห่างจากเมืองท่าขี้เหล็กเพียง 90 กิโลเมตร หากทั้งสองประเทศมีข้อตกลงให้รถประเทศที่สาม ได้แก่ ประเทศจีนสามารถวิ่งผ่านได้ จะทำให้การค้าชายแดนที่แม่สายมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลไทยควรช่วยพัฒนาเส้นทางระหว่างเมืองเชียงตุง-ตองยี เช่นเดียวกันกับแม่สอด ที่เข้าไปก่อสร้างเส้นทางจากแม่สอดจนถึงเมืองกอกาเร็ก รัฐกะเหรี่ยง จะช่วยให้การค้าชายแดนที่ผ่านแม่สายมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น